

Heemkundekring "Sint Achten op Boeckel"

Het Raadhuis anno 1931.

Publicatie "De Wanmeule" december 2002 en juli 2003

In de Wanmeule van juli dit jaar hebben we de geschiedenis van het oude raadhuis uit 1848 uitvoerig beschreven. Dat was zeker al het tweede raadhuis van Boeckel, daar er voor die tijd reeds een klein bestuurscentrum gestaan moet hebben, hoogstwaarschijnlijk het eerste raadhuisje van de gemeente Boeckel dat dus in 1848 werd afgebroken.

Het tweede nieuw gebouwde raadhuis uit het jaar 1848 bleek zo rond 1930, na twee en zeventig jaar dienst te hebben gedaan, wederom te klein om alles en iedereen te herbergen en daarom kwam de kersverse Burgemeester Schafrat met een voorstel aan de raad, om het huidige raadhuis te verbouwen of tot nieuwbouw over te gaan. Al eerder had de raad hierover gesproken, maar men had gewacht tot de nieuwe burgemeester benoemd was.

Op dat moment had Boeckel 7 raadsleden, maar met het groeien van de bevolking moest wettelijk het aantal worden uitgebreid naar 9 raadsleden, dus werd de ruimte al maar krapp(er). (Boeckel telde op 1 Januari 1931 in totaal 3269 zielen, waarvan 1884 mannen en 1385 vrouwen).

Daar ook de rijksarchivaris aandrang op een betere en grotere ruimte voor archiefordening, werd in de raadsvergadering van 28 februari 1930 besloten om aan de Erpse architect Heijkants en aan architect van de Laarschot, die soms samenwerkte met de heer Heijkants, de opdracht te verstrekken om een onderzoek in te stellen of verbouw van het bestaande raadhuis mogelijk was of dat het nieuwbouw moest worden.

Deze twee heren lieten hier geen gras over groeien en werkten nog sneller dan de wind, want zie, al op 4 April 1930 ligt er een rapport dat bij verbouw de kosten hoger zullen uitvallen dan bij complete nieuwbouw. De twee architecten komen tijdens die bewuste raadsvergadering hun zienswijze mondeling toelichten en men is unaniem van mening dat nieuwbouw de beste oplossing is. En dat die twee bouwkunstenaars werkelijk de naam "kordaat" verdienen, bleek wel uit hetgeen zij toen uit de hoge hoed toverden; een voorlopige schets, compleet met een kostenraming van 35 mille. (Vijf en dertig duizend gulden is een kleine zestien duizend Euro)

Het is nu bijna niet te geloven, met al die procedures die vandaag de dag voorgeschreven zijn en daarbij nog de nodige te behandelen beroeps - en bezwaarschriften met hoor - en wederhoor, zouden er nu maanden zo niet jaren mee gemoeid zijn. Maar toen nam men al in die zelfde raadsvergadering van 4 April 1930 met algehele stemmen het besluit tot de bouw van een compleet nieuw raadhuis. De plaats werd bepaald en de architecten konden aan de slag om een definitief ontwerp en exacte bouwbegroting te maken.

Voorbeelden van gemeentehuizen.

Bij de bescheiden van een te bouwen nieuw Raadhuis te Boekel in het jaar 1930 en 1931, zit ook een voorbeeld van het gemeentehuis uit Waalre. Gelukkig heeft de gemeente Boekel toch gekozen voor een fraaier en minder fors gebouw dan in die plaats.

De gemeente Mook en Middelaar vraagt in September 1932 op haar beurt aan de gemeente Boekel, wanneer die al ruim een jaar gebruik maken van het nieuwe Raadhuis, of zij de tekeningen en bestek mogen lenen, want ook daar moest een nieuw bouwwerk voor de vroede vaders verrijzen. Maar ook deze gemeente bouwt een geheel ander Raadhuis, wel met een toren op het dak maar een toren die veel robuuster uitvalt.

De architecten Heijkants en v.d.Laarschot hadden twee ontwerpen gemaakt, een schets zoals het er uiteindelijk is komen uit te zien en een waar de entree rechthoekig is met daarboven een luifel en met een torentje op de nok, maar dan van kleiner formaat en heel erg spits toelopend.

Het uiteindelijk ontwerp dat door de gemeenteraad gekozen werd, met het torentje dat je nu nog elke dag kunt zien, past veel beter bij het geheel dan dat spitse ding van het **andere** ontwerp. Ook de spitsboog entree die werd gekozen met daarboven in hardsteen gebeiteld het wapen van Boekel, was heel wat chiquer dan de rechthoekige vooringang van de tweede tekening. Jammer dat de spitsboog inclusief het gemeentewapen door modernisering is vervangen door toch weer een rechthoekige hoofdingang.

Provinciale vinger.

Dat de provincie toch een vinger in de pap wil hebben, blijkt uit een schrijven dd. 14 Juli 1930 van diezelfde provincie, waarin wordt vermeld dat de Griffier der Staten van Noord Brabant de heer Cleerdin, een bezoek aan Boekel wil brengen om de bouwplaats en omgeving van het nieuwe raadhuis te bekijken. Hij zal wel content zijn geweest, want we zijn geen tegenwerpingen, in welk stuk dan ook, tegen gekomen.

In het blad "De Zuid Willemsvaart" werd natuurlijk ook vermeld dat Boekel voornemens was een nieuw raadhuis te bouwen en daarbij werd nog toegevoegd: "zoo zal dus het miniatuur raadhuisje, zoals een peellandbeschrijver het noemde, eerlang verdwijnen".

De aanbesteding.

In de Raadsvergadering van 19 augustus van dat zelfde jaar vindt de aanbesteding reeds plaats, dus al na vier en een halve maand na het besluit tot nieuwbouw.

Om de geschiedenis eer aan te doen, willen wij hier het verslag van de aanbesteding integraal overnemen.

"Vergadering van de Raad der gemeente Boekel, op Dinsdag 19 Augustus 1930, des namiddags 7 uur.

Tegenwoordig de heeren C.H.F Schafrat, Burgemeester-Secretaris, Voorzitter,

G. van der Velden, P. van Dooren, Wethouders, en H. van Dalen, J. van Dijk, J. van den Broek, A. van den Oever en W. van der Horst, leden.

De notulen van de vorige vergadering werden voorgelezen en onveranderd vastgesteld.

Voorzitter stelt aan de orde de gunning van den bouw van het nieuwe raadhuis met bijbehorende werken, als amoveering van het bestaande raadhuis.

Müller en v. Boekel	Heesch	f. 30000,-
J. van Nunen	Helmond	f. 29850,-
Kuijpers en Kamp	Handel	f. 29523,-
G. Hendriks	Gemert	f. 29000,-
B. van Geffen	Eerde	f. 28900,-
H. van den Heuvel	Volkel	f. 28898,-
H. Volleberg	Oploo	f. 28880,-
J. Sluyfers	Helmond	f. 28820,-
C.G. v.d. Braken	Oploo	f. 28627,-
M.C. v. Grunsven	Oss	f. 28550,-
Biermann en Muselae	Erp	f. 28464,-
C.M. van Thiel	Zeeland	f. 28444,-
A. v. Melis	Gemert	f. 28000,-
Gebr. van Roy	Aarle-Rixtel	f. 27300,-
H. Bouwmans	Wanroy	f. 27150,-
A. de Groot	Mill	f. 25963,-

Voorzitter geeft voorlezing van de lijst van inschrijvers, welke luidt als volgt

zoodat de laagste inschrijver is A. de Groot te Mill.

Was dit een openbare raadsvergadering ?

Als de aanbesteding heeft plaatsgevonden in een openbare raadsvergadering, dan moet het in dat kleine miniatuur raadhuisje van destijds, toch wel een drukte van belang zijn geweest. Naast de voorzitter-secretaris waren natuurlijk de zeven raadsleden aanwezig, nog een stuk of wat klerken en je kunt er gif op innemen dat de 22 inschrijvers toch zeker ook wel belangstelling hadden of ze in de toekomst wel of niet te werken hadden.

Daarnaast waren ook nog de architecten aanwezig, wat duidelijk blijkt uit de rest van de raadsnotulen. Want deze heren hadden van tevoren de lijst van inschrijvers al gezien, getuige deze notulen en zij hadden zeer zeker niet stilgezeten en adequaat gereageerd. We zullen wederom een stukje van hetgeen verder in de notulen staat, letterlijk weergeven.

"door den architect zijn omtrent dezen persoon (hier wordt bedoeld de laagste inschrijver de fa. Groot uit Mill) inlichtingen ingewonnen welke alleszins gunstig zijn en welke worden voorgelezen. De architect, de heer Heijkants, ter vergadering aanwezig licht toe dat de laagste inschrijver wel goed schijnt te zijn, doch dat de ingeschreven som van dien aard is dat het werk er niet voor gemaakt kan worden".

Wat zal die aannemer de Groot spijt hebben gehad dat hij geen vier procent hoger ingeschreven had, want dan nog was hij de laagste geweest. Maar ook de op één na laagste inschrijver zal zeker rode oortjes gekregen hebben toen hij en al die andere aanwezigen, de volgende passage van architect Heijkants moest aanhoren.

"de volgende inschrijver (H. Bouwmans, Wanroy) meent spreker niet te kunnen aanbevelen".

De reden hier omtrent worden in de notulen niet verder uit de doeken gedaan, maar je kunt op je klompen aanvoelen dat dit toch tamelijk negatief moet zijn overgekomen.

Van de derde inschrijver van onderen, de Gebr. van Roy te Aarle-Rixtel, wist de architect te vermelden dat, "omtrent deze inschrijver de inlichtingen ook goed zijn, doch die al te kennen heeft gegeven dat zijn cijfer feitelijk te laag is en hij het werk er niet graag voor zou maken".

Na enige beraadslagingen wordt het advies van de heer Heijkants opgevolgd en wordt besloten het werk aan de laagste inschrijver te gunnen, in dit geval Aannemer de Heer A. de Groot te Mill, voor de som van f. 25.963,- (11.800 Euro).

Wat valt er niet onder de aanneemsom ?

Buiten de aanbesteding om moeten nog vele kosten worden gemaakt die niet onder de aanneemsom vallen, o.a. voor:

Centrale verwarming, elektrische installatie, stoffering, meubilair, archiefkasten en rekken, afrasteringmuurtjes met buiswerk en schansmuren, bestrating voor het raadhuis incl. lichtmast, dubbele poortdeuren naast het Raadhuis en alle verfwerken.

Geldlening.

Natuurlijk moet een geldlening worden aangegaan, want zo veel contanten lagen toen zeker niet bij de gemeenteontvanger in de la. Naast de aanneemsom en de extra werken moesten de architecten hun honorarium van f. 2300,- nog hebben en de opzichtkosten zouden f. 100,- per bouwmaand bedragen.

Op 14 November 1930 werd besloten twee leningen aan te gaan n.l.:

f. 35.000,- voor de bouw van een nieuw Raadhuis, tegen een rente van 4 ten honderd per jaar, af te lossen in 35 gelijke jaartermijnen en een lening van f. 5.000,- voor de installatie van het Raadhuis, af te lossen in 20 gelijke jaartermijnen.

Afbraak oude raadhuisje uit 1848.

In september van 1930 werd al begonnen met de afbraak van het "miniatuur Raadhuisje" dit volgens een krantenbericht van 10 Sept. 1930. Dat luidt als volgt:

"Als men dit bericht te lezen krijgt zal ons oude raadhuis verdwenen zijn, want het is met rappe handen in weinige dagen gesloopt".

Ook de hardstenen gedenkplaat met daarop de naam van de toenmalig burgemeester P. v.d. Berg en de datum van opening 1848 - 17/4, werd verwijderd. Deze gedenkplaat werd al in 1848, direct na de opening, vernield. We weten nu zeker dat toen dus een nieuwe hardstenen gedenkplaat is vervaardigd en ingemetseld.

Waar zou die plaat van 1930 gebleven zijn ????

Wilhelminabomen.

Voor het raadhuisje uit 1848 werden in 1898 ter gelegenheid van de kroning van Koningin Wilhelmina, twee lindebomen geplant die heden ten dage in de lente en vroege zomer gelukkig nog steeds de Kerkstraat voorzien van heerlijke lindebloesemgeur.

Bij de plannen voor een nieuw raadhuis in 1930, werd duidelijk rekening gehouden met deze bomen, getuige het volgende krantenbericht uit die dagen.

"Op 31 Augustus 1898 werden door wijlen Burgemeester F.G. Bouwens voor het Raadhuis twee lindeboompjes geplant ter herinnering aan de kroning van Koningin Wilhelmina. Bij de bouw van het nieuwe Raadhuis is met deze linden rekening gehouden. Het nieuwe gebouw is zodanig geplaatst, dat de linden vlak voor den gevel staan. Ze zijn in 40 jaar tot een paar flinke bomen uitgegroeid".

Als U door de Kerkstraat loopt of fietst moet U deze bomen toch eens goed aankijken, die daar al meer dan 100 jaar staan te pronken en te prijken voor eenieder die daar oog voor heeft.

Menschenbeenderen.

In het dagblad "De Zuid Willemsvaart" van 18 September 1930 wordt geschreven dat men druk bezig is met het grondwerk voor het "Boekelsch Raadhuis" en wordt er bij verteld "dat er een massa mensenbeenderen worden opgedolven".

Het bericht gaat als volgt verder:

"Waar het oude raadhuis stond, moet volgens overleveringen het eerste Boekelsche kerkje hebben gestaan. In dien tijd, en thans nog op vele plaatsen, was de begraafplaats vlak bij de kerk, waar de naam kerkhof vandaan komt. Dus stuit men hier op de graven van onze voorouders, waarvan naar het blijkt, de meeste nog al stevige botten hebben gehad".

Het is heel toevallig dat onlangs, in Augustus van dit jaar, de 81-jarige oud Boekelenaar Harrie Berens in de Heemkamer was en toen hij daar naar buiten keek ons de plaats aanwees waar in 1930, bij het uitgraven van de bouwput voor het nieuwe raadhuis, het overtollige zand werd neer geschud. Dit was precies tegenover de Sint Jansschool en hij wist te vertellen dat zij zich toen kostelijk vermaakt hebben met het voetballen met doodshoofden. Dat zal een geplof zijn geweest met de klompen tegen de holle schedels. Mooi volksvermaak.. toch?

Eerste steenlegging.

Op Vrijdag 10 Oktober 1930 werd de eerste steen gelegd door de Burgemeester van Boekel, de heer C. Schafat in het bijzijn van de twee Wethouders en de overige Raadsleden. Ook de architecten waren daarbij aanwezig en Pastoor J. de Raad verrichtte de inwijdings plechtigheid. Het krantenbericht gaat verder dat ook het aantal belangstellenden zeer groot was.

Voortgang.

In het dagblad "De Zuid Willemsvaart" van 21 Oktober van 1930 is het volgende te lezen: Boekel: "Met het bouwen van het nieuwe raadhuis wordt goed opgeschoten; als het weer wat gunstig blijft zal men gauw kunnen zien wat het wordt. Het verwerk is aangenomen door

Wederom een menschenlijk.

Dat het uitgegraven zand uit de bouwput vlak voor de jongensschool werd gedeponeed en waar de schooljeugd zich kostelijk vermaakte met botten en schedels, hebben we al uitvoerig beschreven. Maar het scheen dat nog niet alle menselijke resten van het voormalige kerkhof waren geborgen, dit volgens weer een ander krantenbericht uit die tijd. Ook uit diepere lagen kwamen blijkbaar nog verrassingen naar boven. Boekel.

"Bij de gravingen voor een put bij het nieuwe raadhuis werd alweer een zwaar menschen lijk opgedolven. Het is op de gewone begraafplaats ter aarde besteld. Men heeft hier aardig moeten huishouden met de beenderen van onze voorvaderen"! Dat er eerder nog al grof werd omgesprongen met zand, schedels en botten, wisten we al, maar met deze laatste vondst is men toch iets piëteitsvoller omgegaan.

Enkele afmetingen van het nieuwe raadhuis.

Allereerst de buitenwerkse afmetingen:

Voorzijde :	12,54 mtr.
Zijkant :	18,48 mtr
Hoogte nok:	3,40 mtr.

De juiste hoogte van het torentje konden wij in de bescheiden niet exact terugvinden, maar naar onze metingen moet het torentje ongeveer 4 meter boven de nok van het raadhuisdak uitsteken. Volgens het bestek moest het dak van het torentje voorzien worden van roodkoperen platen van 1,5 mm. dikte. En dat roodkoper groen uitslaat, kan men nog elke dag zien. Waterleiding kwam in Boekel pas zo'n kleine tien jaar later, dus moest er een diepe put komen waar het grondwater kon worden opgepompt. Hierover wordt in het bestek het volgende geschreven. Welwatervoorziening. "Welput bestaande uit 3 cementringen van ieder 1 mtr. hoog, met een binnendiameter van eveneens 1 meter". Dus in pompwater werd voorzien, maar was er voorheen op die plaats geen kerkhof geweest en had men er niet de nodige stoffelijke resten gevonden ??? Wilt U nog een glaasje water ? Ook in een beerput werd voorzien van 2,25 mtr. diep met een diameter van 1,50 meter. Voornaamste afmetingen van het interieur:

Kamer burgemeester	27,056 m ² .
Secretarie	27,960 m ² .
Ontvangkamer	20,081 m ² .
Politiekamer	8,864 m ² .
Raadzaal	37,450 m ² .
Commissiekamer	20,080 m ² .

Gevelopschrift.

Volgens het bestek moest het gevelopschrift **RAADHUIS BOEKEL** in "geschoopeerde stalen letters" worden uitgevoerd en deze letters moesten 5 cm. vrij van de voorgevel worden geplaatst. De juist afmetingen van deze letters hebben wij in het bestek jammer genoeg niet terug kunnen vinden. Wij kunnen ons die prachtige letters nog helder voor de geest halen en als u in het bezit bent van het eerste Boekels fotoboek, dan kunt u het opschrift en het wapen

boven de mooie hoofdingang nog duidelijk zien. (zie daarvoor pagina 51, onderste foto) Ook op de omslagfoto van het boek "Godde Mee" zijn deze letters nog duidelijk zichtbaar.

Boekelse werknemers.

In het bestek werd ook een passage opgenomen dat de aannemer verplicht werd om zo veel mogelijk plaatselijke vaklui in te schakelen. Er was een hoge werkloosheid in die dagen en elke werknemer die zelf zijn kostje kon scharrelen behoefde niet door de gemeente te worden onderhouden. In paragraaf 76 van het uitvoerige bestek staat daarover het volgende te lezen:

- a) "Bij de aannemer in dienst zynde personen moeten Boekelsche werklieden zyn."
- b) "De aannemer is alléén hiertoe verplicht, als hij voldoende Boekelsche vakbekwame werklieden kan vinden."

Bewerking der natuursteen.

Om U een indruk te geven hoe bouwvaktaal er in die tijd uitzag, zullen wij hier uit nostalgisch oogpunt een passage omtrent de bewerking van het nodige natuursteen letterlijk weergeven.. "Alle natuursteen is volgens teekening te profileeren en steeds op het groefleger te stellen vol en zat in de specie, waarin gemetseld wordt; alle deelen zyn, hetzy onderling, of wel aan het metselwerk of hout, met steenankers of dooken te verbinden; de verbindingen en aansluitingen zyn goed dicht te voegen en zuiver te accordeeren. De groene Seyniet is in hoofdzaak gestokt te bewerken met gefrynde randen voor zoover het buitenwerks betreft, de sponningen en aanslagen en het binnenwerk van neuten en dorpels is te schuren. In den sluitsteen is het wapen van de Gemeente Boekel in te hakken volgens opgaaf." Tot zover een stukje bestek in originele stijl. U en wij weten nu precies hoe het moet.

De voltooiing naderde en de opening was op handen.

In de gemeenteverslagen van begin 1931 kan men lezen dat de opening van dit magnifieke raadhuis met enig vertoon moest plaatsvinden. In ieder geval ging er een brief naar de Commissaris van de Koningin van Noord Brabant waarin met "verschuldigde eerbied" een verzoek werd gedaan of hij genegen was naar Boekel te komen voor de officiële opening. Verder vroeg men zich af of deze hoge "ome" dan een geschenk zou moeten krijgen, zo ja, wat voor een soort cadeau zou dit dan wel moeten zijn? Een diner, werd geopperd, maar waar in Boekel zou dat dan moeten plaatsvinden? Hoe laat moest dit gebeuren en wie moest worden uitgenodigd? Werd de bevolking en de schooljeugd er ook bij betrokken en welk kind moest de sleutel van het nieuwe gebouw aanbieden aan diegene die het moest openen? In een van de kranten van toen werd genoemd dat een meisje van een hooggeplaatst persoon dit mocht doen, in een ander blad was het de oudste dochter uit dit gezin en in de raadsnotulen spreekt men over de jongste dochter van dit Boekels echtpaar. Wie deed dit uiteindelijk? Wie was de eerste boreling die na de opening werd ingeschreven als Boekels wereldburger en welk paartje trouwde als eerste in de gloednieuwe trouwzaal?

Het waren vooral vragen die betrekking hadden op de inrichting en opening van het Raadhuis in 1931. Maar voor het zover was, moest het Raadhuis eerst nog van binnen en buiten geschilderd, aangekleed en gemeubileerd worden. In het Streekarchief Veghel vonden we bij het bestek nog de navolgende aanvullende gegevens.

Welke kleuren ???

Allereerst moest alles geschilderd worden, maar welke kleuren gebruikt moesten worden, was eind december 1930 nog niet bekend. In een brief van de Gemeente Boekel aan de Fa. WA. Eyma Cz te Leeuwarden, wordt namens schildersbedrijf van Delst uit Boekel gevraagd welke buitenkleuren zij adviseerden. Er worden tekeningen van het Raadhuis bijgevoegd en nog een

opmerking “ dat de omgeving landelijk is”. Het advies zal wel “crèmekleurig” zijn geweest, want al het buitenhoutwerk, behalve de deuren, werd tenslotte zo geschilderd.

Stoffering en meubilering.

De stoffering werd gegund aan de Fa. van Gemert uit Helmond. Van de vloerbedekking in de secretarie tot aan de glasgordijnen voor het raam bij de keldertrap. Op de vloer in de secretarie werd linoleum gelegd, wat inclusief viltpapier en werkloon, voor de prijs van 109,40 gulden.

De indeling van de Raadzaal wat meubels betreft, werd gegund aan N.V. Leon Wagemans & Zonen, Stoommeubel en timmerfabriek te Roggel. De offerte met tekeningen van de stoelen omvat het leveren van drie soorten zetels. Voor 9 Raadsleden ieder een gewone stoel met armleuningen en een ietwat verhoogde rug, voor de 2 Wethouders ieder een zelfde stoel, maar dan voorzien van een extra hoge rugleuning. Voor de Burgemeester tenslotte de zelfde stoel als de Wethouders maar de hoge rugleuning is voor hem versierd met het geornamenteerd wapen van de gemeente Boekel. De offerte vermeldt verder nog het leveren van een grote vijfdelige tafel voor de Raad, 1 tafel voor de Burgemeester en Wethouders, 1 tafeltje voor de Pers, 2 stoelen zonder armleuning voor de Pers, 1 kruisbeeld van 75cm lang met koperen corpus en ook nog een voorzittershamer. De prijs voor dit alles, franco geleverd in Boekel bedroeg 662 gulden. Later volgt er nog een aanvulling op al dit meubilair en mag de Fa. Wagemans ook nog een extra tafel leveren, een kapstok met 12 haken en een paraplubak met koperen inlegbak

Archiefruimte en elektriciteit / verwarming.

De Fa. van de Kamp uit Sint Moederde leverde de inrichting van de archiefruimte met in totaal 126 strekkende meters aan opslagruimte, geheel ter plaatse opgesteld voor de totale prijs van 545 gulden. De brandvrije archiefdeur werd geleverd voor de prijs van 94 gulden en 74 cent.

Ook de elektriciteit werd buiten het bestek gehouden en werd dus uiteindelijk meerwerk. Deze post werd aangenomen door de Fa. Verbruggen uit Boekel en daar was een bedrag mee gemoeid van 275 gulden. Het is leuk dat er door de aannemer een handgeschreven briefje bewaard is gebleven, waarop vermeld staat hoeveel materiaal hij gebruikt heeft. Een kleine greep uit deze lijst 300 mtr gesloten buis, 750 mtr draad, 100 dozen, 50 schakelaars, en 100 lasdoppen. De mooie lichtmast voor de voordeur kwam weer voor rekening van de aannemer.

Voor de verwarming van het nieuwe Raadhuis werden twee offertes ontvangen en wel van de Fa. van de Laarschot uit Schiedam en van de Fa. Merckx & Moerboom te Nijmegen. Het werd gegund aan de Nijmeegse firma die een Buderus – Lollar – Normal ketel installeerde. Volgens de leverancier moest men op de eerste plaats gascokes of cokes gebruiken van een afmeting van 4 tot 8 cm oftewel stukkolen of antraciet. Stukken hout met eerstgenoemde kon echter ook gebruikt worden. Aaneenbakkende steenkolen, bruinkool of zaagmeel met krullen moest men vermijden. Wat deze ketel uiteindelijk gekost heeft hebben we niet kunnen terug vinden.

Extra bijwerk.

Naast het Raadhuis moest nog een betonschutting komen met een dubbele poort, afrasteringspaaltjes en nog een schansmuurtje, klinkerbestrating, grind waar nodig, rooster voor de hoofd ingang, eikenhouten lambrisering in de Raadzaal en in de burgemeesterskamer, brievenbus, dubbele deuren logica, rijwielhek bij de voorgevel, ect. Samen met de kosten van het z.g. “pannebier” bij het bereiken van het hoogste punt, kwam dit bijwerk uiteindelijk, met aftrek van ook wat minderwerk uit op het bedrag van 2627 gulden en 79 cent.

Al weken voor de opening van dit mooie Raadhuis was Boekel in rep en roer. Straten werden geveegd, stoepen geschrobd, onder de heggen gekrabbd, sloten geveegd, valgordijnen gewassen en gesteven en gestreken, het trouwpak uit het kabinet gehaald, erebogen geplaatst, vlaggen aan de mast en daags voor de grote dag nog gauw de scheerbaan bezocht. Want de dag van opening was hoog, zo hoog zelfs dat de Commissaris van de

Koningin Mr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, met in zijn kielzog de Griffier der Staten de heer Vincent Cleerdin, naar Boekel kwamen. Om kwart over drie op donderdag 11 juni 1931 arriveerden de hoge gasten bij het nieuwe Raadhuis. Daar stonden kinderen opgesteld en de Fanfare "Eendracht Maakt Macht". Het Wilhelmus werd gespeeld en gezongen, met daarna het lied "O, Brabant u heb ik lief".

De sleutels van het nieuwe gebouw werden aan de Commissaris aangeboden door het jongste dochtertje van de Burgemeester, n.l. Rea Schafrat (Andrea Petronella, geb. 02-05-1922, nu Zuster Antonia bij de Franciscanessen in Oirschot). In Maart van dit Jaar hebben wij het geluk gehad een hele middag met haar te mogen converseren in het Oirschotse Klooster Nazareth, waar we zeer hartelijk werden ontvangen. Natuurlijk ging het alleen maar over haar jeugd in Boekel en in het bijzonder haar inbreng bij de opening van het Raadhuis. Zij was toen 9 jaar en werd uitverkoren om de sleutel aan de Commissaris van de Koningin aan te bieden. Deze sleutel lag op een sierlijk kussen en zij was zo bang dat die er af zou vallen, maar gelukkig bleef die tot het laatste moment liggen. Van tevoren hield zij, gekleed in een nieuw bruidsjurkje, een hele toespraak in dichtvorm, een gedicht gemaakt door Zuster Jacobi.

Deze zuster was subhoofd van het Boekelse zusterklooster en werd ook wel "Zuster Assistent" genoemd. Dit prachtige gedicht zullen wij hier compleet laten volgen. Leest u maar mee.

*Excellentie, 'k Zie de vlaggen rustig zwieren, wat heeft dat nu wel voor zin !
Wij ontvangen hier geestdriftig, een groot vriend der Koningin.
Maar ook wel van heel Noord - Brabant moet U toch de vriend vast zijn,
omdat men u graag ziet komen waar maar goede burgers zijn.
Uwe Hoogheid kan ook denken hoe ik in mijn nopjes ben,
nu ik U mag Welkom heeten schoon ik U naam slechts ken.
Want het is een groote eere en ook naar mijnen zin,
dat ik U thans mag begroeten, Commissaris der Koningin.
Zie ik krijg niet eens een kleurtje nu ik voor Uw goedheid sta,
want me dunkt U is zoo vriendelijk en dat wist ik ook van Pa.
Welkom is U in ons Boekel en men heeft U blij verwacht,
dankbaar is de Raad en ook het volk mee, voor 't bezoek aan hen gebracht.
Welkom Uw Griffier, die met U hier kwam, uit Den Bosch die mooie stad,
waar men laatst 'k zag de illustratie, een groot gebouw geopend had.
Ook in Boekel kan men bouwen, ziet U naar het Raadhuis heen,
't zal wel naar genoegen Wezen, want.... Papa lei de eerste steen.*

*Mijnheer Pastoor heeft hem gezegend, Zoo iets moet wel degelijk zijn,
Is het dan een wonder dat Uwe Hoogheid zelf de ontsluiters wilde zijn?
Maar.....nu moet ik toch iets zeggen,alles is gesloten vast.....
En ik heb daarvan de sleutels en dat is een zoete last.....
Opent U straks wijd de deuren van het nieuwe Raadsgebouw,
moog er ingaan na U edele, eendracht, recht en ware trouw.
Daarvan zult Ge blijde hooren als U weer is heengegaan,
en nu bied ik U eerbiedig, vriendelijk de sleutels aan.*

Kinderzanghulde tijdens opening.

Na de officiële opening door de Commissaris, sprak in de nieuwe Raadzaal Burgemeester Schafraat een lange rede uit, waarin hij de Commissaris van de Koningin en de Griffier der Staten hartelijk welkom heette en dankte voor hun komst. Maar ook een welkom aan aan de overige gasten, allereerst de Wethouders en Raadsleden, Pastoor, Kapelaan, Hoofd der school, de Overste van Huize Padua, collega's uit de omliggende gemeenten, Architect, Aannemer en al wat er verder nog aan genodigden aanwezig

waren.

Het slot van zijn lange toespraak luidde als volgt:

“Mijnheer de Commissaris der Koningin, mag ik U verzoeken met een enkel woord de officiële ingebruikstelling van ons nieuwe Raadhuis tot een feit maken, en moge ik dan deze inleiding sluiten met wensch dat de goede samenwerking, welke in onzen Raad heerscht, ook in het nieuwe Raadhuis moge worden voortgezet, en dat de besluiten die in deze zaal worden genomen, onder God's zegen moge strekken tot heil en bloei van onze gemeente. Ik heb gezegd”.

Natuurlijk kon de Commissaris niet na laten te speecheen,alvorens hij tot de officiële opening overging. Hij bedankte allereerst voor de uitnodiging en ging als volgt verder:

“Zij die Boekel gekend hebben 30 a 40 jaar terug, zullen moeten constateeren dat Boekel sterk is vooruitgegaan.

Bovendien wacht Boekel nog een andere toekomst nu de peel ontsloten is. Het is daarom van belang, dat Boekel thans een Raadhuis bezit, dat ook in de toekomst aan alle eischen zal voldoen. Met den wensch dat gods zegen op dit gebouw moge rusten verklaar ik als Commissaris van de Koningin in de Provincie Noord – Brabant, dit Raadhuis officieel voor geopend”

Daarna werd de “erewijn” aangeboden en droeg de Burgemeester “den eersten dronk op aan het welzijn van de Koninklijke familie.”

Na de woorden van o.a. de pastoor en enkele burgemeesters uit de omtrek, werd een telegram gestuurd aan Hare Majesteit de Koningin. We zullen de letterlijke tekst van dit telegram hier weergeven:

Aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

De Raad van de gemeente Boekel in vergadering bijeen, bij de plechtige opening van het nieuwe Raadhuis door Mr. Dr. A. G. M. van Rijckevorsel, Commissaris der Koningin, betuigt Uwe Majesteit eerbiedig hulde en trouw. C. Schafrat, Burgemeester.

Op 12 juni komt er al een telegram terug van Hare Majesteit en dat luidde als volgt: “Burgemeester van Boekel. H.M. de Koningin draagt mij op den Raad der gemeente Boekel haar oprechten dank over te brengen voor het telegram H.M. toegezonden ter gelegenheid der plechtige opening van het nieuwe Raadhuis.”

Het Loo, Van Gun, Secretaris der Koningin.

Reacties van de Pers.

In de Zuid-Willemsvaart was er het volgende over te lezen.

“Het gebouw: up to date”.

Tenslotte hebben wij het Raadhuis bezichtigd. We moeten direct zeggen, dat de architecten eer van hun werk hebben. Van den weg gezien is het een frisch, kloek – gelijnd gebouw: flinke evenwichtige ramen en een royale ingang. Licht en lucht kunnen er aan alle kanten binnen: het interieur doet 't uitstekend. Ook van binnen ziet het er keurig uit. Het trappenhuis is uitstekend van kleuren en heeft een

gelukkige lichtval. De Raadzaal zelf is up to date ingericht: gezellig ,rustig en voornaam. Ook de andere appartementen zijn keurig in orde.

De voornaamste ervan zoals bijv. de burgemeesterskamer hebben parketvloeren. Alles (tot de norren toe) is centraal verwarmd.

Totaal:’n gebouw dat er in alle opzichten zijn mag. We wenschen Burgemeester en Raad van Boekel proficiat met hun nieuwe Raadhuis: de Boekelschen kunnen er met recht trotsch op zijn !”

In “Het Noord Brabants Dagblad Het Huisgezin”, werd alleen een opsomming gegeven van wat er die dag allemaal gebeurd was tijdens de opening van het nieuwe Raadhuis. Zij vervolgden verder:

Eenparig werd lof en hulde gebracht aan het gemeente bestuur van Boekel dat het aandurfde om in plaats van het oude miniatuur-raadhuisje, nu een flink onbekrompen gemeente huis te hebben gebouwd. Dat plaats biedt voor alle mogelijke zaken die een gemeente betreffen en vooral met het oog op den blijvende voortuitgang. Van ons peeldorp dat in enkele jaren in zielen aantal met honderden is vermeerdert en nog worden voortdurend nieuwe boerenbedrijven

aangelegd in de nieuwe peelontgining. Verder werd groote lof gebracht aan den Architect en den Aannemer. Van de bezichtiging van het Raadhuis werd door het plubliek veel gebruikt gemaakt.”

Bouw kolenbergplaats met “waschlokaal”.

Toen het Raadhuis al lang en breed in gebruik was, kwam men er, denken wij, pas achter dat er ook een opslagplaats voor kolen moest komen met daarbij een zogeheten “waschlokaal”. Wat dit laatste moest voorstellen, was niet uit het bestek te halen. De opdracht voor wanden en plafond van dit waschlokaal luidde als volgt: “in cementspecie vlak afcementer”. Daarnaast moest er een kolenkelder komen, compleet met kolenstortluik.

Het gebouwtje moest voorzien worden van een heuse schoorsteen en worden opgetrokken uit steen met een betondak, waar overheen mastiek. Het bestek is ook door architect Heijkants uit Erp gemaakt en wel in november 1932. Alcohol nuttigen tijdens de werkuren was ook toen al uit den boze, want in art 26 van dit bestek staat letterlijk: “De aannemer is verplicht om werklieden die op het werk sterken drank gebruiken, van het werk te verwijderen”.

Architect Heijkants begroot dit bouwwerk gemaakt kan worden voor 675 gulden. Volgens de gegevens in het streekarchief Veghel werd maar door twee Boekelse aannemers ingeschreven, n.l. op 14 januari 1933 door de gebr. Reijbroek voor de somma van 985 gulden en op de zelfde dag ook door aannemersbedrijf J. Althuizen voor maar 695 gulden. Deze laatste inschrijving is ondertekend door M. Althuizen en het werk werd ook aan hem gegund.

Eerste booring en het eerste huwelijk.

Na enig speurwerk in het streekarchief, vonden we tenslotte in het blad de Zuid Willemsvaart, welke booring in dit nieuwe Raadhuis als eerste werd aangegeven en welk trouwlustig paartje als eerste de nieuwe trouwzaal mocht betreden.

We zullen de letterlijke tekst van deze krantenberichten weergeven.

Boekel. Vrijdag 18 juni 1931. Zuid Willemsvaart.

De eerste geboorteaangifte in ons nieuw Raadhuis was van:

Anna Maria, dochter van P.v. Heenvoert v.d. Ven.

Boekel. Zaterdag 18 juli 1931. Zuid Willemsvaart.

Op de trouwkamer van ons nieuw Raadhuis is Donderdag j.l. 16 juli het eerste huwelijk gesloten tussen de heer A.J. Goesterberg en mej. J.M. Tielemans

Aanvulling.

Na het lezen van ons artikel over het Raadhuis 1931, zijn enkele gemeentedienaren toch maar weer eens gaan zoeken en na heel lang speuren vond men deze steen tussen de hanenbalken en het dakbeschot, ergens heel hoog op zolder.

Als Heemkundekring zeggen wij natuurlijk, **Bravo**, want zoiets mag zeker nooit verdwijnen. Deze gedenksteen uit 1931 werd na het terugvinden angstvallig bewaard door onze gemeentesecretaris, die beloofde er voor te zorgen dat deze steen weer een mooi zichtbaar plekje krijgt in het oude gedeelte van het gemeentehuis. En deze belofte is waar gemaakt, want deze gedenksteen is weer in zijn volle glorie te bewonderen in de hal van ons nostalgisch Raadhuis Raadhuis.

Zoiets doet de burger en natuurlijk de Heemkundekring bijzonder veel goed. Bedankt.

Bart en Martin van de Ven.